

¿QUÈ VAN FER AMB TU, LOA CURDISLACTER?

Mort en família

Quan la guàrdia civil entrà, la vesprada de fa dos diumenges, al casalot del carrer Major de Cervera, ningú no podia esperar que hi trobarien, ajegut sobre un matalàs a les golfes, el cadàver ja més que putrefacte de Loa Curdislacter. Feia sis mesos que era morta.

Ramon Aymerich

Arribà un bon dia del 1979, atreta per uns curssets internacionals de guitarra que convoca cada any el Conservatori de Cervera. Vuit anys després de la seva aparició, reconstruir la vida d'aquesta danesa de 42 anys resulta quasi impossible en una ciutat de sis mil habitants, on gairebé tothom es coneix i on es fa difícil escapar a l'atenta vigilància de la catedral.

Encavallada dalt d'un túró, comprimida dins un nucli urbà d'indubtable ressò medieval, Cervera ha passat aquests dies de l'esglai al silenci. Les especulacions i els murmurs perseguiran contínuament el foraster. Qui sap, s'ho calla. Qui l'ha coneguda, tan sols en dona pinzellades deformades pel temps i l'inexplicable. Per damunt de tot, també, el silenci oficial d'un jutge decidit a esborrar tota traça material que pugui recordar Loa Curdislacter.

Al conservatori, on impartí classes en els primers mesos de la seva estada, la recorden com una persona interessada per la música, atenta i agradable en el tracte. Tanmateix, el seu caràcter introvertit i un deficient castellà la feien extremadament inaccessible a les relacions amb companys i alumnes. En qüestió de mesos, acabaria per abandonar les classes, disconforme com estava amb els mètodes pedagògics imposats. A partir d'aquest moment, l'àlbum familiar de Cervera només pot oferir una col·lecció d'instantànies entelades: Loa recorrent el carrer Major amunt i avall; Loa viatjant de tant en tant a Barcelona; Loa passejant amb un poncho de color blanc que el temps ha tornat túnica enigmàtica. Un parell d'anotacions a peu de foto: la Loa de-

Dalt, habitació on va ser trobat el cadàver. A la dreta, la casa per darrere.

cidida a no menjar, però també la Loa amantíssima del vi. I prou, perquè Loa acabarà per recloure's al número 20 del carrer Major i n'eixirà comptades vegades. Serà ben difícil de saber què fa la Loa allà dins. Pels voltants de 1984, emmudirà definitivament: una veïna la veurà per darrera vegada tot prenent el sol al terrat, desmillorada, la seva rossa cabellera nòrdica visiblement deteriorada.

La Casa

Els tres anys que s'escolen entre la seva desaparició pública i la seva... ¿mort?... tenen per protagonista el vell casal de tres plantes del carrer Major. L'antiga propietat d'uns alemanys que, oportunament, fou dividida entre la merceria del costat i la casa dels Curdislacter. Un casalot que guardava fins no fa massa temps un petit oratori al darrer pis, pintures d'angelots i altra imatgeria de palau. La situació era immillorable: d'una banda, el carrer Major, tan a prop del Conservatori, del convent de la Sagrada Família o de la parròquia. De l'altra, el carrer de les Bruixes, darrer i impecable vestigi del que havia estat el call de la ciutat. Ara, llarguíssim corraló en tenebres, aturat en el temps, però recuperat per les celebracions festives en una

Cervera religiosa i pagana alhora.

Anònimes suggerències històriques les d'aquesta casa que servirà de marc per al tortuós i estrany viatge de Loa. Corporització i protagonisme insospitat d'un immoble on el fil de vidre de la raó es peta en un moment determinat per donar pas a la... ¿folia? No ho sabrem mai: la casa és un univers hermètic on no penetrarà mai ningú. Veïns, cobradors, carters, venedors, tots, absolutament tots toparan amb el mur infranquejable dels fills. La mare no hi és. La mare no pot eixir. Sí, la mare es troba bé. ¿Què va passar allà dins? ¿Què era el que l'atemoria fins al punt d'obligar-la a deixar encesos totes les nits els llums de les habitacions? ¿Què la va fer fugir esperitada de la casa —algú ha dit que amb el crucifix a la mà— i clamar aquella tarda, al bell mig del temple parroquial, contra els esperits, i els dimo-

nis que la perseguien? ¿Contra què o de qui pretenien els fills protegir-la?

Tampoc no ho sabrem mai. Però la imatge d'una Loa vagament espiritista, fortament marcada per la religió, aniria cobrant pes entre el veïnat. Hi ha qui veurà en el blanc de la seva túnica —i també, és clar, en el blanc immaculat que els fills decidiren d'utilitzar aquesta primavera passada— el rastre d'algun culte estrany. En tot cas, tal com afirma Jack, el fill gran, la seva mare hauria passat de l'ateisme a l'hinduisme per acabar, finalment, en el cristianisme, que ha deixat bon nombre de crucifixos i santes cenes com a únic rastre evident.

Els fills

El mur infranquejable, l'altra cara de la història. Probablement, Loa arribà a Cervera amb la voluntat de començar una nova vida. Lluny del seu marit, el galerista de Copenhagen, Henrik Kampmann, del qual s'havia separat feia tot just dos anys. Però ben a prop també dels seus tres fills, Jack, 18 anys; Dea, 17 anys, i Elka, 15 anys. Tres fill i una mare, units en una molt íntima relació, si hem de creure les afir-

macions realitzades pel consolat danès i la mateixa opinió de la germana de Loa. Intimisme fins a la fi i claustrofòbia: durant una setmana, els fills es tancaren també dins la casa fins que les gestions de Montserrat Quingles, monja del convent i professora a l'institut, aconseguiren que els germans tornessin a l'escola.

Brillants en els estudis, especialment Jack, considerat un cervell en matemàtiques. Educats i correctes amb els companys, els tres germans Curdislacter eren ben admesos en una ciutat en la qual s'havien integrat i on havien fet amics. Gaudien del respecte de tothom, i tothom donava per bona la seva forma de vida. Certament precària, si pensem que els havien tallat l'aigua i que la germana gran es veia constantment obligada a recórrer a la font. El mateix es pot dir pel que fa a la llum: no estava tallada, però un curt-circuit impedia els germans d'il·luminar-se a l'interior de la casa. El cobrador de la companyia havia parat esment diverses vegades en el comptador, tossudament inamovible en la lectura, però no n'havia fet cas. La solució estava en les espelmes, i els Curdislacter en compra-

DOMÈNEC UMBERT

Entrada pel carrer Major.

ven a doxo. La roba, neta i ben planxada, tampoc no és cap enigma: la portaven a una bugaderia de Tàrrega. En darrer terme, si algú anava més enllà en les xafarderies, quedava clar que la pensió que passava el pare resultava al canvi més que suficient per mantenir la família. I Loa, diuen, havia heretat no feia gaire.

Però, si els aspectes materials són explicables, resulta més sorprenent la doble vida que els germans semblen haver portat en els darrers mesos. Tothom es demana com és possible de conviure amb un cadàver, i al mateix temps, aparentar la més espadidora de les normalitats. I el que és més terrible: per quin estrany i terrorífic procés, els fills decidiren de no avisar ningú quan la mare, Loa, morí. ¿Per quina mena de jocs, per quina mena de pactes, es decidí aquest terrible silenci, aquesta mort en família? Tant feia, ningú no sospità res, aquest estiu, quan les mosques semblaren acumular-se accidentalment a les cases del costat. Al cap i a la fi, la biologia popular ho tenia ben clar: ha estat un estiu de molta calor, però també ha estat un any de mosques.

Els fets

Els fets són tossuts, diuen, i més especialment els detalls. Se sap que, una vegada Jack, el gran, complí els 18 anys, i això fou a principis de setembre, es dirigí al consolat danès de Barcelona i gestionà l'obtenció del pasaport. Dimecres, 16 de setembre, arribava a Copenhagen i informava de la terrible notícia al pare, Henrik Kampmann. Tanmateix, i això és un entre molts detalls estranys del cas, el pare no es decidí a avisar el consolat fins dissabte. Diumenge a la tarda, quan la germana gran dormitava al sol de la piscina municipal —les tovallo-

les són encara penjades al balcó—, i després de la negativa de la petita a deixar passar les autoritats, els bombers, a instàncies de la guàrdia civil, esbotzaven la porta.

Per primera vegada en vuit anys, la casa mostrava les seves entralles. I, si hem de fer cas del que diuen els empleats de la funerària, els membres de la guàrdia civil i els assistents del jutjat, el panorama no podia ser més esgarrifant. La casa era un veritable desordre. Tot eren deixalles i excrements, les habitacions guardaven un enrenou del qual només es salvaven els armaris, on, curiosament, els germans penjaven la roba. Al pis de dalt, la realitat d'un cadàver en avançat estat de descomposició: una carcassa òssea que amb prou feines podia encara retenir els cabells de Loa, i les restes, poques, de carn enganxada a la columna vertebral. Al costat del cadàver, una botella de vi, plena, i una taronja. Els que la veieren asseguraven que ben fresca.

Pare i fill

Dijous 24, al jutjat, s'esperava amb ansietat l'arribada del pare i la versió que en podia oferir el fill gran. Mentrestant, havien passat quatre dies del terrible descobriment, i les dues germanes seguien fermes en les seves declaracions: no havien comunicat la mort de la mare perquè no desitjaven tornar a Dinamarca amb el pare. Se'n coneixien més detalls. Alguns de ben sinistres, com que el cadàver havia estat curiosament cuidat —o descarnat, com prefereixen dir alguns— a mesura que es descomponia. O que els germans havien utilitzat lleixiu per acabar amb la morbositat que s'apoderava del cos corromput. O també, fins i tot, que el cadàver havia estat arrossegat per les diferents habitacions de la casa en un itinerari macabre. D'altres detalls, perfectament prescindibles, assenyalaven que els excrements no eren altra cosa que probables vísceres de la morta.

Tot això era l'única cosa que els periodistes, des de la premsa sensacionalista de l'estat, fins a un parell de danesos, desplaçats expressament per cobrir la notícia, podien obtenir. El cadàver havia passat de l'hospital al ce-

mentiri amb una rapidesa semblant a la repulsió que provocava. La consigna oficial del jutge era silenci absolut, i això valia especialment per al convent de la Sagrada Família, on Montserrat Quingles mostrava una contundent voluntat per preservar l'aïllament de les dues germanes, internades des del diumenge per ordres del jutge. Un cadernat tancava el pas de la casa a possibles curiosos, i el veïnat es mostrava més reservat que mai en les declaracions. Qui podia aportar més detalls a l'afer serrava els llavis nerviosament o bé al·legava raons de salut que justificaven el seu mutisme.

El marit de Loa, seguit pel seu fill Jack.

La conferència de premsa

Finalment, després de declarar una hora llarga davant del jutge, el capvespre del passat dijous, pare i fill és dirigen a l'hotel Cancellor i accedien, amb una correcció absolutament nòrdica, a celebrar una roda de premsa. El pare justificava l'actitud dels fills en relació a la turmentosa vida portada al costat de la mare, alhora que mostrava la decisió ferma de tornar-lo a Dinamarca. El malson, per a Henrik Kampmann, havia acabat i era hora de desdramatitzar una història que, de ben segur, la premsa del nostre país podia haver exagerat.

Quan arribà el torn del fill, les coses van prendre un color ben diferent. Un color tan diferent com les versions que els germans semblen haver oferit al jutge de la localitat, que, una vegada comparades, ha decidit que la filla gran, Dea, no abandoni el país fins que les mostres trameses a l'Institut Anatómico Forense de Madrid no confirmen la tesi que Loa Curdislacter morí d'inanició, postrada en un somni mortal i silencios. O que, en tot cas, puguin donar una data aproximada de la definitiva mort de Loa, per a Dea, fa prop de quatre mesos, però en canvi, segons la versió de Jack, des de l'abril.

Quan se li retreuen aquestes contradiccions, Jack somriu enigmàticament i, entre mofeta i desafiant, mira el seu interlocutor i juga hàbilment als malentesos. Darrere les seves ulleres, darrere el posat de candidesa i alhora de maduresa assumida, seguirà jugant al gat i la rata amb afirmacions mesuradament ambigües. Perquè a Jack se li fa difícil destriar entre un abans i un després de la mort de Loa. Ara parla en present, ara parla en passat, ara és abans d'ahir i fa uns mesos és tot just avui. Per a Jack, la seva mare morí el dia que aquesta, des de la seva postració al matalàs de les golfes, deixà de contestar les preguntes de Dea. Jack sempre veurà la seva mare completament bé, sense cap rastre de malaltia, sense cap símptoma de desnutrició aparent, tot i que després afegirà que no, que no menjava. Contestarà amb una simplicitat aclaparadora a l'interrogant del vi i la taronja: per si tenia ganes de menjar, evident. I, al mateix temps, contestarà amb posat cínic que els morts no mengen. Confirmarà impensable que sa mare tenia por, que la perseguïen i que per aquesta mateixa raó es refugiava dins la casa. No dubtarà, i, quan ho farà, serà senzillament per dir que no contesta a la pregunta, sobre les raons que portaren a no comunicar els fets. Confessarà estar tranquil, quasi com tots aquests mesos.

Serà el moment decidit pel pare per tallar la roda de premsa. Al capdavant, la fosca sensació que tothom oculta alguna cosa, que l'aire pretesament enigmàtic de Jack no és res més que la voluntat exasperant de mantenir la privacitat dels fets. Una privacitat intrigant que ell provocarà fins l'exasperació. Massa preguntes sense resposta, massa interrogants que queden a l'aire. Convençut, segurament, que les més elementals lleis de la medicina i de la física no arribaran mai a profanar el terrible misteri que amaguen els seus ulls. □